

Õiguskantsler

Helmen Kütt
Riigikogu sotsiaalkomisjon
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 14.09.2022 nr 1-1/14-657/1

Meie 04.10.2022 nr 18-1/221400/2205149

Töötuskindlustuse seaduse, tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ja töövõimetoetuse seaduse muutmise seaduse eelnõu

Lugupeetud sotsiaalkomisjoni esimees

Riigikogu menetluses oleva töötuskindlustuse seaduse, tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ja töövõimetoetuse seaduse muutmise seaduse eelnõu ([657 SE](#)) kohaselt lisatakse [töövõimetoetuse seadusesse](#) (TVTS) § 21¹, millega nähakse ette kohustused, mida inimene peab täitma töövõimetoetuse taotlemisel ja selle toetuse saamise ajal.

Euroopa Liidu sotsiaalkindlustuse koordineerimisraamistiku määratud juhul on vähenenud töövõimega inimestel õigus Eesti töövõimetoetusele ka siis, kui nad elavad, töötavad või õpivad välismaal (EL [määrus 883/2004](#), Eesti Töötukassa [koduleht](#)). Eelnõu kohaselt pannakse neile kõige suuremad kohustused. Eelnõu § 21¹ punktis 3 on määratud, et need inimesed peavad esitama igal kuul Eesti Töötukassale andmed, mis kinnitavad nende õigust saada töövõimetoetust. Teabe esitamiseks on võimalik ajapikendust saada vaid Eesti Töötukassa loal (või Eesti Töötukassaga kokkuleppel).

Igakuine tõendite esitamise kohustus ei ole põhiseadusega vastuolus, kuid võib toetuse saajat liigselt koormata (vt õiguskantsleri 31.05.2021 [seisukoha](#) p-d 12, 14, 15, 17). Eriti koormav võib selline olukord toetuse saajale olla siis, kui ta peab dokumente küsima mõnest asutusest või kui ta saab neid dokumente tellida vaid tasu eest. Näiteks tuleb välismaal ülikoolis õppival töövõimetoetuse saajal esitada koolis õppimise tõend iga kolme kuu tagant ning ka seda kohustust on peetud ülemäära koormavaks.

Võib ka kahelda, kas on õige anda üksnes Eesti Töötukassale õigus otsustada, kes ja kui pika aja tagant peab töövõimetoetuse maksmiseks vajalikke andmeid esitama.

Eelnõu menetlemisel võiks kaaluda, kas Eesti Töötukassal oleks võimalik vajalikke tõendeid saada muul, inimest vähem koormaval viisil ja muuks tähtjaks. Seejuures võiks arvesse võtta seda, et kui toetuse saaja liigub Euroopa Majandusühenduse riikide ja Šveitsi piires, on Eesti Töötukassal õigus saada andmeid tema töötuskindlustushüvitise, vanemahüvitise, ajutise töövõimetuse hüvitise, töövõimega seotud hüvitise ja pensioni suuruse kohta nende riikide vahel peetava elektroonse andmevahetuse kaudu ([määruse nr 987/2009](#) artiklid 2–7). Silmas tuleks pidada ka seda, et osa hüvitiste (näiteks pensioni) suurus muutub enamasti vaid kord aastas, ning seda, et

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Sotsiaalkindlustusamet küsib välisriigis õppiva lapse või noore õppimise kohta kinnitust tavaliselt samuti vaid kord aastas (vt [perehüvitiste seaduse](#) § 29 lõige 3).

Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse muutmine

Sama eelnõu kohaselt muudetakse ka [tööturuteenuste ja -toetuste seadust](#) (TTTS). Eelnõu § 9¹ lõike 1 järgi on ette nähtud, et puuduva töövõimega inimestele tööalase rehabilitatsiooni teenust ei osutata.

Eesti Töötukassa hinnangul töötab umbes 20 protsenti puuduva töövõimega inimestest (kokku on puuduva töövõimega inimesi ligikaudu 38 000). Mitmed neist on õiguskantslerilt küsinud, kas neil oleks võimalus saada tööalase rehabilitatsiooni teenust.

Töövõimereformi üldine eesmärk oli aidata võimetekohast tööd leida inimestel, kellel on terviseprobleemide tõttu töötamine takistatud. Nüüd on õiguskantsleri poole pöördunud mitu puuduva töövõimega inimest, kes leiavad, et riik ei peaks neid vajalikust abist ilma jätma, kui nad saaksid selle toel vähegi töötada ning seeläbi oma materiaalsel ja vaimset heaolu parandada.

Annan sotsiaalkomisjonile puuduva töövõimega inimeste murest teada, et Riigikogu saaks kaaluda võimalust anda tööalase rehabilitatsiooni saamise õigus ka neile puuduva töövõimega inimestele, kes soovivad töötamist jätkata või uut jõukohast tööd leida.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Merle Malvet 693 8426
Merle.Malvet@oiguskantsler.ee

Aigi Kivioja 693 8428
Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee